

Zeeuwse afspraken opgave Asielketen

Status: definitief, vastgesteld door de colleges op 29 november 2022.

De provincie Zeeland
hierna te noemen de Provincie

en

(regio Oosterschelde)
de gemeente Borsele,
de gemeente Goes,
de gemeente Kapelle
de gemeente Noord-Beveland
de gemeente Reimerswaal
de gemeente Schouwen-Duiveland
de gemeente Tholen

(regio Walcheren)
de gemeente Middelburg
de gemeente Veere
de gemeente Vlissingen

(regio Zeeuws-Vlaanderen)
de gemeente Hulst
de gemeente Sluis
de gemeente Terneuzen
Hierna gezamenlijk te noemen de gemeenten,

Gelezen:

1. de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen, vastgesteld door de Landelijke Regietafel op 14 mei 2020;
2. het Plan van aanpak Draagvlak opvang asielzoekers Zeeland d.d. 20 november 2020 zoals is behandeld door het Themaoverleg Wonen en Voorzieningen van het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) en de instemming heeft van alle Zeeuwse colleges c.q. gemeenteraden;
3. het Uitvoeringsprogramma asielketen 2022, zoals is behandeld door het Themaoverleg Wonen en Voorzieningen van het (OZO) op 5 april 2022;
4. de brief van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 20 september 2022, kenmerk 2022-0000491142 met als bijlagen:
 - a. Bestuurlijke afspraken van het Rijk, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Veiligheidsberaad en het Interprovinciaal Overleg over doorstroom migratie d.d. 26 augustus 2022;
 - b. Brief van het kabinet aan de Tweede Kamer d.d. 26 augustus 2022;
 - c. Overzicht per gemeente van te huisvesten vergunninghouders sept-dec 2022;

5. de brief van het Veiligheidsberaad van 19 oktober 2022 aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid met betrekking tot de voortgang bestuurlijke afspraken waarin wordt aangegeven dat de crisisnoodopvang uiterlijk 1 april 2023 ophoudt en veiligheidsregio's geen enkele vorm van ondersteuning meer bieden aan het COA.

Gelet op het Themaoverleg Wonen en Voorzieningen van het OZO d.d. 1 november 2022;

Overwegende dat:

1. Provincies, gemeenten en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) in juni 2020 hebben afgesproken om de asielopvang flexibeler te maken;
2. In de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen d.d. 14 mei 2020 is weergegeven hoe het vernieuwde asielsysteem eruit komt te zien waarbij het doel is om door samenwerking beter te kunnen inspelen op fluctuaties in de asielinstroom en daarmee ook beter aan te sluiten met inburgering, integratie of terugkeer;
3. Colleges en gemeenteraden in 2021 hebben ingestemd met het Zeeuws plan van aanpak Draagvlak asielopvang Zeeland waarin is vastgelegd dat elke gemeente een bijdrage moet leveren aan de opgave in de asielketen;
4. De concrete afspraken over het aandeel dat elke gemeente levert, wordt vastgelegd in de vorm van een regiodeal;
5. De regiodeal wordt uitgewerkt per subregio (Oosterschelderegio, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen);
6. De regiodeals afspraken kunnen bevatten over:
 - a. Realisatie duurzame opvanglocatie per subregio;
 - b. Realiseren reservecapaciteit voor de opvang van asielzoekers;
 - c. Coördinatie inburgering en gezondheidszorg (waaronder GGZ);
 - d. Leveren van een financiële bijdrage aan de opleiding en inzet van social workers voor de begeleiding van vluchtelingen en statushouders;
 - e. Realisatie van een locatie voor 50 alleenstaande minderjarige asielzoekers (twee in Zeeland);
 - f. Realisatie van huisvesting via NIDOS voor 50 alleenstaande minderjarige statushouders per subregio;
 - g. Realiseren ISK-onderwijs per regio;
 - h. Door koppeling van statushouders per half jaar (totaal 10 per jaar) over een periode van vijf jaren ten gunste van de gemeente die de duurzame opvanglocatie realiseert;
7. Dat gelet op de asiel- en vluchtelingen crisis waarin Nederland zich op dit moment bevindt en de bestuurlijke afspraken van 26 augustus 2022 tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Veiligheidsberaad, het Interprovinciaal Overleg en het Rijk om de onhoudbare situatie in de migratieketen te verbeteren, het komen tot een regiodeal urgent is;
8. Er acute en duurzame maatregelen in de gehele keten nodig zijn om tot verlichting van de druk op de asielketen te komen, waarbij door het Rijk de benodigde tijdelijke maar ook structurele financiële compensatie is toegezegd;
9. Er gelet op bovenstaande verschillende opgaven zijn waaraan gemeenten in Zeeland moeten voldoen;
 - a. Het realiseren van 450 crisisnoodopvangplekken in de provincie per 1 oktober 2022;

- b. De duurzame opvang van in totaal 814 asielzoekers per 1 januari 2023;
 - c. De realisering van een opvanglocatie voor minimaal 50 alleenstaande minderjarige asielzoekers per direct;
 - d. De realisering van de wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders;
 - e. De realisering van huisvesting voor alleenstaande minderjarige statushouders door per direct 25 – 30 woningen in de hele provincie beschikbaar te stellen;
10. De crisisondopvang wordt georganiseerd en geëxploiteerd door de gemeenten onder coördinatie van de Voorzitter van de Veiligheidsregio;
 11. Duurzame en tijdelijke opvanglocaties en noodopvang worden georganiseerd en geëxploiteerd door het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA);
 12. De rol van de gemeenten bij de realisering van duurzame en tijdelijke opvanglocaties en noodopvang slechts faciliterend is;
 13. De kosten voor opvang en begeleiding van asielzoekers op locaties als bedoeld onder 11. voor rekening van COA komen;
 14. Er zich in de gemeente Middelburg een regulier asielzoekerscentrum bevindt waar 330 asielzoekers worden opgevangen tot juli 2025;
 15. Er zich in de gemeenten Goes, Middelburg en Vlissingen noodopvanglocaties bevinden waarin 990 asielzoekers worden opgevangen tot eind 2023;
 16. Het Rijk een wetsvoorstel in voorbereiding heeft die ervoor moet zorgen dat elke gemeente een proportioneel aantal vluchtelingen opneemt;
 17. Het mede gelet op het aangekondigde wetsvoorstel opportuun is gezamenlijke afspraken te maken over de wijze waarop de Zeeuwse gemeenten gezamenlijk invulling geven aan de neergelegde opgaven, waaraan de voorwaarde wordt verbonden dat het Rijk aan de provincie en gemeenten de benodigde middelen ter beschikking stelt om de afspraken te kunnen realiseren;
 18. Dat met deze afspraken ook een basis wordt gelegd voor een regionaal opvangplan dat voor 1 januari 2023 moet worden opgesteld en waarin per gemeente en voor de hele veiligheidsregio wordt uitgewerkt hoe de opgave voor de vier opvangsporen (asielzoekers, AMV'ers, statushouders en Oekraïense ontheemden) wordt gerealiseerd;

komen het volgende overeen:

Algemeen

1. De gemeenten garanderen gedurende de looptijd van de regiodeal het aantal opvangplekken voor asielzoekers overeenkomstig het capaciteitsbesluit van COA (814 per 1 januari 2023);
2. De gemeenten realiseren daarboven op minimaal 250 opvangplekken als reservecapaciteit voor het opvangen van fluctuaties in de instroom;
3. De gemeenten spannen zich in om de geplande duurzame opvangplekken zo snel mogelijk maar uiterlijk 1 januari 2026 gereed te hebben;
4. Zolang de duurzame opvangplekken niet zijn gerealiseerd, dragen de gemeenten vanaf 1 januari 2024 zorg voor locaties waar tijdelijke opvangplekken kunnen worden gerealiseerd met een normaal kwaliteits- en voorzieningenniveau;
5. De gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisering van de opgaven in de asielketen en de uitvoering van de regiodeal.

Onderdeel A: Uit de crisis komen

Oosterschelderegio

1. Crisisnoodopvang
 - a. De gemeente Borsele zet in op de realisatie van maximaal 50 plaatsen per medio november 2022;
 - b. De gemeente Schouwen-Duiveland stelt 35 plaatsen beschikbaar tot 1 januari 2023;
 - c. De gemeente Tholen zet in op de realisatie van maximaal 60 plaatsen per medio november 2022;
 - d. De gemeente Reimerswaal zet in op de realisatie van 15-20 plaatsen in samenwerking met de kerken per medio december 2022;
2. Noodopvang
 - a. De gemeente Goes faciliteert 320 opvangplekken tot 1 september 2023.
 - b. De gemeente Schouwen-Duiveland zal zo spoedig mogelijk een noodopvanglocatie voor 150-250 personen faciliteren.

Walcheren

1. Crisisnoodopvang
 - a. De gemeente Veere zet in op 25 plekken in de toeristische sector;
 - b. De gemeente Vlissingen vangt 70 asielzoekers op tot 1 januari 2023;
2. Noodopvang
 - a. De gemeente Middelburg faciliteert 170 plekken tot 1 december 2023;
 - b. De gemeente Vlissingen faciliteert 420 plekken tot 1 januari 2023;
 - c. De gemeente Vlissingen is bereid de 70 crisisnoodopvangplekken per 1 januari 2023 toe te voegen aan de noodopvang en mede daarmee de capaciteit van de noodopvang te verhogen tot maximaal 500 tot 1 januari 2024.

Zeeuws-Vlaanderen

1. Crisisnoodopvang
 - a. De gemeente Hulst vangt 35 asielzoekers op tot 1 januari 2023;
 - b. De gemeente Sluis vangt 40 asielzoekers op tot 1 januari 2023;
 - c. De gemeente Terneuzen vangt 75 asielzoekers op tot 1 januari 2023.

Onderdeel B: Uit de crisis blijven

Oosterschelderegio

1. De gemeente Goes realiseert voor de Oosterschelde regio een duurzame asielopvang met 150-300 plaatsen;
2. De gemeente Schouwen-Duiveland zal de noodopvanglocatie als genoemd in onderdeel A. beschikbaar houden als voor de opvang 150-250 personen gedurende de looptijd van de regiodeal;
3. De gemeenten in de Oosterschelderegio starten met het huisvesten van alleenstaande minderjarige statushouders (tot 50 plekken aan het eind van de looptijd van de regiodeal hetgeen neerkomt op gemiddeld 2 woningen per gemeente);
4. De gemeente Tholen zal de regionale coördinatie inburgering en gezondheidszorg uitvoeren;
5. De kosten voor de social workers worden over de gemeenten verdeeld overeenkomstig de verdeelsleutel die is ook is gebruikt voor de Onderwijsroute in het kader van inburgering (kosten Leertrajecten via Scalda);
6. De gemeenten in de Oosterschelderegio realiseren flexwoningen. Een deel van deze flexwoningen zal beschikbaar worden gesteld voor statushouders;
7. De gezamenlijke Bevelandse gemeenten (met uitzondering van de gemeente Goes), alsmede de gemeente Tholen zullen gedurende de looptijd van de regiodeal door middel van doorkoppeling door COA, per taakstellingsperiode vijf statushouders meer huisvesten dan op basis van de taakstelling wordt gevraagd. Daarmee worden geen extra statushouders gehuisvest maar wordt de huisvesting versneld.

Walcheren

1. De gemeente Middelburg faciliteert een azc met 330 opvangplekken tot 1 juli 2025;
2. De gemeente Middelburg zal na 1 juli 2025 op een andere plek opnieuw een duurzame opvanglocatie met 330 opvangplekken faciliteren;
3. De gemeente Middelburg is bereid de realisering van reservecapaciteit (150-250 opvangplekken) te faciliteren met de aanwijzing van een locatie en mee te werken aan de aanleg van de benodigde infrastructuur;
4. De gemeente Veere zal de huisvesting van alleenstaande minderjarige statushouders door NIDOS faciliteren door 3 tot 5 wooneenheden beschikbaar te stellen waar maximaal 4 personen per wooneenheid gehuisvest kunnen worden;
5. De gemeente Veere zet in op de realisering van een locatie voor alleenstaande minderjarige asielzoekers passend bij de Veerse schaal;
6. De gemeente Vlissingen zal in verband met de toename van vreemdelingen en statushouders bijdragen aan de uitbreiding van de bestaande locatie van ISK Walcheren in Middelburg dan wel de realisering of uitbreiding van een dislocatie;
7. De gemeente Vlissingen zal gedurende de looptijd van de regiodeal door middel van doorkoppeling door COA, per taakstellingsperiode vijf statushouders meer huisvesten dan op basis van de taakstelling wordt gevraagd. Daarmee worden geen extra statushouders gehuisvest maar wordt de huisvesting versneld. Dit geldt als compensatie voor de onder 1 genoemde inspanningen van de gemeente Middelburg
8. De gemeente Vlissingen draagt zorg voor de regionale coördinatie van inburgering en gezondheidszorg;

9. De gemeenten dragen (financieel) bij aan inspanning van de GGD en of Social Work voor de begeleiding en zorg van de betrokken asielzoekers en of statushouders en zullen samen de coördinatie daarvan in een uitwerking van deze deal vormgeven.

Zeeuws-Vlaanderen

1. De gemeente Terneuzen realiseert een duurzame opvanglocatie met 150 plaatsen;
2. De gemeente Terneuzen realiseert ook reservecapaciteit voor asielopvang van minimaal 50 plaatsen;
3. De gemeenten Hulst en Sluis zullen elk gedurende de looptijd van de regiodeal door middel van doorkoppeling door COA, per taakstellingsperiode vijf statushouders meer huisvesten dan op basis van de taakstelling wordt gevraagd. Daarmee worden geen extra statushouders gehuisvest maar wordt de huisvesting versneld. Dit geldt als compensatie voor de onder 1 genoemde inspanningen van de gemeente Terneuzen.
4. De gemeente Sluis verzorgt de regionale coördinatie van met name de spuk-budgetten inburgering en volwasseneducatie en de afspraken daarover met de taalaanbieders en overige maatschappelijke partners zoals de bibliotheek;
5. De gemeente Hulst levert een financiële bijdrage aan de opleiding en inzet van social workers voor de begeleiding van vluchtelingen en statushouders.

Voorwaarden Zeeuwse afspraken:

1. Het Rijk stelt structureel voldoende financiële middelen beschikbaar voor gemeenten om alle taken op het gebied van opvang, huisvesting en integratie uit te kunnen voeren, een en ander zoals overeengekomen in de bestuurlijke afspraken van 26 augustus 2022;
2. Het Rijk compenseert verhoogde uitgaven van gemeenten op het gebied van het sociaal domein als gevolg van de invulling van de opgaven, zoals onderwijs, WMO en jeugdhulp;
3. De gemeenten verkrijgen van het Rijk bij de uitvoering van crisishulpverlening en de regiodeal ook middelen voor ambtelijke capaciteit;
4. De gemeenten werken mee aan de huisvesting van alleenstaande minderjarige statushouders mits het Nidos opvang, begeleiding en toezicht zeker stelt in afstemming met de gemeentelijke toegang voor Jeugdzorg, WMO en participatie.
5. Het project social work wordt gerealiseerd wanneer:
 - a. De kosten voor de social workers over de gemeenten worden verdeeld overeenkomstig de verdeelsleutel die is ook is gebruikt voor de Onderwijsroute in het kader van inburgering (kosten Leertrajecten via Scalda);
 - b. Alle gemeenten participeren in dit traject;
 - c. Een financiële bijdrage vanuit het Rijk wordt verkregen om in de kosten van het project te voorzien.
6. Om zoveel mogelijk te kunnen aansluiten bij de arbeids- en woningmarkt in een subregio, maar ook om de (financiële) inzet van gemeenten te beperken, worden afspraken met COA gemaakt om bij de koppeling van statushouders rekening te houden met het geschikte profiel en opleidingsniveau van een statushouder;
7. De gemeenten kunnen ten behoeve van de opvang in hun gemeente separate afspraken met COA maken als het gaat om de kwaliteit van en voorzieningen in de opvang, alsmede de samenstelling van de op te vangen asielzoekers;

8. De gemeenten kunnen deze regiodeal slechts uitvoeren als zij daarvoor door het Rijk voldoende worden gefaciliteerd. In dat kader dienen dan ook sluitende afspraken met het Rijk te worden gemaakt. Naast de toegezegde financiële compensatie in de bestuursafspraken van 26 augustus 2022 gaat het ook om middelen waarmee de randvoorwaarden voor een goede uitvoering kunnen worden ingevuld en daarnaast – mede gelet op de vraag van de nieuwe bewoners – het voorzieningenniveau in Zeeland een extra impuls krijgt. Het gaat dan onder meer om voorzieningen op het gebied van huisvesting, onderwijs, zorg, arbeid en mobiliteit. Maar ook om bijdragen in tekorten bij noodzakelijke gebiedsontwikkelingen waarmee de huisvesting opvang en maatschappelijke voorzieningen worden gerealiseerd;
9. De afspraken met het Rijk moeten gemaakt zijn binnen drie maanden nadat de regiodeal formeel aan het Rijk is aangeboden en maken dan onderdeel uit van deze regiodeal.

Slot artikelen

1. De looptijd van deze regiodeal start op 1 januari 2023 en loopt tot 1 januari 2028;
2. De regiodeal (inclusief de compensatieafspraken met het Rijk) behoeft de instemming van de gemeenteraden;
3. De realisering van de taakstelling zal sub-regionaal worden gemonitord. Per sub-regio kunnen in afstemming met de provincie afspraken worden gemaakt over een (her)verdeling van de taakstelling voor de gemeenten;
4. Gemeenten en provincie maken afspraken over een eenduidig monitoringsysteem;
5. De gemeenten die extra (minderjarige) statushouders huisvesten doen dat ter invulling van hun eigen taakstelling. Van onderlinge verrekening van kosten is daarmee geen sprake tenzij daarover sub-regionaal specifieke afspraken worden gemaakt;
6. Woningcorporaties hebben op grond van de Woningwet een expliciete taak bij de realisatie van een (verhoogde) taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Gemeenten nemen deze taak mee in de prestatieafspraken die gemeenten en woningcorporaties op grond van de Woningwet maken;
7. De gemeenten die de coördinatie van de inburgering, zorg of sub-regionale taakstelling voor hun rekening nemen, leveren daarmee een bijdrage aan de opgave in de asielketen
8. De gemeenten en provincie zullen jaarlijks binnen twee maanden na afloop van het kalenderjaar, voor het eerst in 2024, de uitvoering van deze afspraken monitoren en op basis daarvan gezamenlijk evalueren. De Commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten en de gemeenteraden worden daarvan uiterlijk vóór 1 juli daaropvolgend geïnformeerd;
9. De gemeenten en provincie treden met elkaar in overleg als de actuele situatie op enig moment herziening c.q. aanpassing van deze Regiodeal noodzakelijk maakt;
10. Het overleg onder 10. vindt in ieder geval plaats wanneer één van de gemeenten het toegezegde aandeel in de asielopgave niet kan nakomen, waarbij het oogmerk van het overleg is om de opgave alsnog in de betreffende regio of - als dat niet haalbaar blijkt - elders in de provincie te realiseren;
11. De coördinatie van de regiodeal verloopt via het OZO, een en ander onverlet de rol van de Provinciale Regie Tafel (PRT).